

זהר פרשת תצוה ופורים

- 1 את חג המצות תשמר, רבי יהודה פתח, (ישעיה ב) חדלו לכם מן האדם אשר נשמה
2 באפו כי במה נחשב הוא. האי קרא אוקמוה. אבל מאי חדלו לכם מן האדם, וכי אזהר
3 ליה לבר נש לאתמנע משאר בני נשא. אוף אינון נמי לגביה, ישתכחוון בני נשא דלא
4 יקרבו אליו באליו לעלמין. אלא הא אוקמוה במאן דאשכים לפתחא דחבריה למיהב
5 ליה שלם. ואנא אוקימנא ליה בקרא אחרא, דכתיב, (משלי כז) מברך רעהו בקול
6 (רכ"ו ע"ב) גדול בבקר השכם קללה תחשב לו. ואף על גב דכלא שפיר. אבל מאי
7 חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו. הכא פקיד קודשא בריך הוא לבר נש, ואזהיר
8 ליה לאסתמרא מאינון בני נשא, דסטו ארחייהו מארח טב לארח ביש, ומסאבי
9 נפשייהו בההוא מסאבו אחרא.
- 10 את חג המצות תשמר. רבי יהודה פתח, (ישעיה ב) חדלו לכם מן האדם אשר
11 נשמה באפו כי במה נחשב הוא. פסוק זה פרשוהו, אבל מה זה חדלו לכם מן
12 האדם? וכי מזהיר לו לאדם להמנע משאר בני אדם אפלו הם גם כן ממנו ומצאו
13 בני אדם שלא יתקרבו אלו באלו לעולמים? אלא זה פרשוהו במי שמשכים לפתח
14 חברו להביא לו שלום. ואנחנו בארנו אותו בפסוק אחר, שכתוב (משלי כז) מברך
15 רעהו בקול גדול בבקר השכים קללה תחשב לו. ואף על פי שהכל טוב, אבל מה
16 זה חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו? כאן צוה הקדוש ברוך הוא לאדם
17 ומזהיר אותו להשמר מאלו בני אדם שנטו דרכם מדרך טוב לדרך רע, ומטמאים
18 נפשם בטמאה היא האחרת.
- 19 דהא כד ברא קודשא בריך הוא לבר נש, עבד ליה בדיוקנא עלאה, ונפח ביה רוחא
20 (נ"א נשמתא) קדישא, דכליל בתלת כמה דאוקימנא, דאית ביה נפש רוח ונשמה,
21 ועילא מכלא נשמה, דאיהי חילא עלאה למנדע, ולמטר פקודוי דקודשא בריך הוא.
22 ואי ההיא נשמתא קדישא אעיל לה בפולחנא אחרא, האי איהו מסאיב לה, ונפיק
23 מפולחנא דמאריה. בגין דתלת חילין אליו, כלהו חד, נפש רוח ונשמה משתתפי
24 כחדא, והוו חד, וכלא כגוונא דרזא עלאה. (על דא נאמר (שם י"ג) הולך את חכמים
25 וגו')
- 26 שהרי, כשברא הקדוש ברוך הוא לאדם, עשה אותו בדמות עליונה, ונפח בו רוח
27 (נשמה) קדושה, שכלולה בשלש, כמו שפרשנו, שיש בו נפש רוח ונשמה, ועליון
28 מהכל היא הנשמה, שהיא כח עליון לדעת ולשמר צוויי הקדוש ברוך הוא. ואם
29 הנשמה היא הקדושה מעלה אותה בעבודה אחרת, זה הוא שמטמא אותה,
30 ויוצא מעבודת קונו. מפני ששלשה כחות אלו, כלם אחד, נפש רוח ונשמה

משתתפים כאחד, והיו אחד, והכל כדגמת הסוד העליון. (ועל זה נאמר (שם יג) הולך את חכמים וגו').
 1
 2
 3 ואי חזינו להאי בר נש, דהוו ביה אלין דרגין כלהו. עד לא קיימא בקיומיה למנדע מאן
 4 איהו, במאי אתידע (דלא) לקרבא בר נש בהדיה, או לאתמנעא מניה. (ס"א בר נש
 5 דאית ביה דרגין אלין כלהו וקיימא בקיומיה דא איהו גבר שלים עבדא מהימנא
 6 דמאריה ובעי לאשתתפא ביה ולאשתחברא בהדיה למילף אורחוי מניה. ובמאי אתיידע
 7 בר נש למנדע מאן איהו לקרבא בהדיה או לאתמנעא מניה) ברוגזיה ממש, ידע ליה
 8 בר נש, וישתמודע מאן איהו. אי ההיא נשמתא קדישא נטר בשעתא דרוגזו, (אתיא
 9 עליה) דלא יעקר לה מאתרהא, בגין למשרי תחותה ההוא אל זר, דא איהו בר נש
 10 כדקא יאות. דא איהו עבדא דמאריה, דא איהו גבר שלים.
ואם ראינו לזה האדם שהיו בו אלה המדרגות כלן, עד שלא עומדים בקביעות
 11 **לדעת מי שהוא, במה יתודע (שלא) להתקרב האדם אליו או להתרחק ממנו. (בן**
 12 **אדם שיש בו מדרגות אלו כלם ועומדים קימים, זהו אדם שלם, עבד נאמן**
 13 **לאדונו, וצריך להשתתף בו ולהתחבר בו ללמד דרכים ממנו. ובמה יודע בן אדם**
 14 **לדעת מי הוא להתקרב אליו או להתרחק ממנו, ' ברגזו ממש ידע לו האדם**
 15 **ויודע מי הוא. אם הנשמה היא הקדושה שומר בשעת רגזו (בא עליה) שלא**
 16 **יעקר אותה ממקומה, שאז יבא תחתיה אותו אל זר - זהו בן אדם כמו שצריך,**
 17 **זהו עבד של אדונו, זהו גבר שלם.**
 18
 19 ואי ההוא בר נש לא נטיר לה, ואיהו עקר קדושה דא עלאה מאתריה, למשרי באתריה
 20 סטרא אחרא. ודאי דא איהו בר נש דמריד במאריה, ואסיר לקרבא בהדיה
 21 ולאשתחברא עמיה, ודא איהו (איוב יח) טרף נפשו באפו. איהו טריף ועקר נפשיה, בגין
 22 רוגזיה, ואשרי בגייה אל זר. ועל דא כתיב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו,
 23 דההיא נשמתא קדישא טריף לה, וסאיב לה, בגין אפו. אשר נשמה (דף קפ"ב ע"ב)
 24 אחלף באפו. כי במה נחשב הוא. פוכבים ומזלות אתחשיב ההוא בר נש.
ואם האדם ההוא לא שמר לה והוא עקר הקדושה הזו העליונה ממקומה לשכן
 25 **בתוכה הצד האחר - ודאי זהו אדם שמורד ברבו, ואסור להתקרב אליו ולהתחבר**
 26 **עמו, וזהו (איוב יח) טרף נפשו באפו. הוא טורף ועוקר נפשו בסבת רגזו, ומושיב**
 27 **בתוכה אל זר. ועל זה כתוב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, שהנשמה**
 28 **הקדושה היא טורף אותה ומטמא אותה משום אפו. אשר נשמה החליף באפו.**
 29 **כי במה נחשב הוא - עבודה זרה נחשב אותו בן אדם.**
 30

תיקו"ז נז"ב

- 1 ואיהי יום הכפורים, וכד אתקשטת קדמיה בלבושין שפירין דאינון לבושי כפרה,
2 אתקריאת ציץ דיליה, מצנפת דיליה, אבנט דיליה, איהי כלילא מארבע בגדי לבן
3 מסטרא דימינא, ומארבע בגדי זהב מסטרא דשמאלא, בההוא זמנא דאתקשטת
4 באלין לבושין דכפרה אתמר בה (אסתר א) ותלבש אסתר מלכות, ובהון עאלת לפני
5 ולפנים, הדא הוא דכתיב (שם) ותעמוד בחצר בית המלך הפנימית, ובהון נשאה חן
6 בעיניו, ורזא דמלה וראייתה לזכור ברית עולם (בראשית ט טז), ומיד אדנ"י שמעה
7 אדנ"י סלחה אדנ"י הקשיבה ועשה אל תאחר (דניאל ט יט).
- 8 **והיא יום הכפורים, וכשמתקשטת לפניו בלבושים יפים, שהם לבושי כפרה, היא**
9 **נקראת הציץ שלו, המצנפת שלו, האבנט שלו. היא כלולה מארבעה בגדי לבן**
10 **מצד הימין, ומארבעה בגדי זהב מצד השמאל. באותו זמן שמתקשטת בלבושים**
11 **הללו של כפרה, נאמר בה ותלבש אסתר מלכות, ובהם נכנסת לפני ולפנים. זהו**
12 **שכתוב ותעמד בחצר בית המלך הפנימית, ובהם נשאה חן בעיניו, וסוד הדבר -**
13 **וראייתה לזכר ברית עולם, ומיד אדנ"י שמעה אדנ"י סלחה אדנ"י הקשיבה**
14 **ועשה אל תאחר.**
- 15 פורים אתקריאת על שם יום הכפורים, דעתידין לאתענגא ביה, ולשנויי ליה מענוי
16 לענג, ומה דאיהי שכינתא אסור ביה נעילת הסנדל, בההוא זמנא אתמר בה (שיר ז
17 ב) מה יפו פעמיה בנעלים בת נדיב, וענוגא וחדוה וכמה טבין מזומנין לגבה, ודא יהא
18 בזמנא דפורקנא בעגלא.
- 19 **פורים נקראת על שם יום הכפורים, שעתידים להתענג בו, ולשנות אותו מענוי**
20 **לענג, ומה שהיא שכינה אסור בו נעילת הסנדל, באותו זמן נאמר בה מה יפו**
21 **פעמיה בנעלים בת נדיב, וענג ושמחה, וכמה טובות מזמנות אליה, וזה יהיה**
22 **בזמן הגאלה במהרה.**
- 23 ומאן גרם ענוי לשכינתא בגלותא, אלא רזא דמלה ובכן אבא אל המלך אשר לא כדת
24 (אסתר ד טז), בגין דעאלת בלא בעלה, דאתמר ביה (דברים לג) מימינו אש דת
25 למו, דבטילו בה אורייתא, ודא גרם אבודא דבית ראשון ושני, הדא הוא דכתיב (אסתר
26 ד טז) וכאשר אבדתי אבדתי, ועם כל דא אף על גב דעאלת בלא בעלה דאיהו דברי
27 תורה, עם כל דא עאלת באבהו, דאינון שלשת ימים לילה ויום דאתענת בהון, ואינון
28 סהדין דעולימתא עאלת ביה למלכא, הדא הוא דכתיב (שם ב יג) ובזה הנערה באה
29 אל המלך, נערה ודאי באה אל המלך דאיש לא ידעה אלא בעלה, וכמה דבערב
30 היא באה נערה בתולה ודאי, הכי נמי בבקר היא שבה נערה בתולה ודאי, ובה ערב
31 ובקר פעמים קורין לישראל בעלה, וסהדין עלה דלא חליפת ליה היא ובנהא

1 באַחרא, ובגין דא ישראל אַמְרין בְּכָל יוֹמָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד,
 2 שְׁמִיעַ אֶחָד, שׁ"ם א"ח ע"ד, א"ח נְטִיר לַה, בְּגִין דְּאֶחָד לְצַרְהּ יוֹלֵד (משלי יז ז), וְעַלִּיהּ
 3 אַתְמַר (תהלים לב ז) אַתְהּ סַתְרֵ לִי, בְרוּךְ אַתְהּ בְּבוֹאֶךָ (דברים כח ו), יְהוּדָה אַתְהּ
 4 יוֹדוּךָ אַחִיךָ (בראשית מט כח), בְּגִין דְּבִיהּ יְהוָה וְבִיהּ ד', בִּיהּ אִיהִי נְטִירָא.
 5 וּמִי גֵרַם עֲנִי לְשִׁכְנִיהּ בְּגִלּוֹת? אַלֵּא סוּד הַדְּבַר, וּבְכֵן אַבָּא אַל הַמְּלַךְ אֲשֶׁר לֹא כִדְתָהּ,
 6 מִשּׁוּם שְׁנַכְנַסְתָּ בְּלִי בַעֲלָהּ, שְׁנֶאֱמַר בּוּ מִיִּמִּינוּ אֵשׁ דָּת לָמוּ, שְׁבַטְלוּ בַּהּ תּוֹרָה, וְזֵה
 7 גֵרַם אַבְדֵּן שֶׁל בֵּית רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי, זֵהוּ שְׁכַתּוֹב וְכֹאשֶׁר אַבְדְתִי אַבְדְתִי. וְעַם כָּל זֵה,
 8 אַף עַל גַּב שְׁנַכְנַסָה בְּלִי בַעֲלָהּ, שֶׁהוּא דְבְרֵי תּוֹרָה, עִם כָּל זֵה נִכְנַסָה עִם הָאֲבוֹת,
 9 שְׁהֵם שְׁלֹשֶׁת יָמִים לַיְלָה יוֹם שֶׁהִתְעַנְתָּה בְּהֵם, וְהֵם עֲדִים שֶׁהֶעֱלַמָה נִכְנַסָה עִמּוֹ
 10 לְמַלְךְ. זֵהוּ שְׁכַתּוֹב וּבְזֵה הַנְּעִרָה בְּאֵה אַל הַמְּלַךְ, נְעִרָה וּדְאִי בְּאֵה אַל הַמְּלַךְ,
 11 שְׁאִישׁ לֹא יָדְעָה אַלֵּא בַעֲלָהּ, וְכִמוּ שְׁבַעֲרַב הִיא בְּאֵה נְעִרָה בְּתוֹלָה וּדְאִי, כֶּךָ גַּם
 12 בְּבִקְרָה הִיא שְׁבָה נְעִרָה בְּתוֹלָה וּדְאִי, וּבַהּ עֲרַב וּבִקְרָה פְּעַמִּים קוֹרִין לְיִשְׂרָאֵל בַּעֲלָהּ,
 13 וּמְעִידִים עָלֶיהָ שְׁלֵא הַחֲלִיפָה אוֹתוֹ הִיא וּבְנִיָּהּ בְּאַחַר, וּמִשּׁוּם זֵה יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים
 14 בְּכָל יוֹם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד, שְׁמִיעַ אֶחָד, שׁ"ם א"ח
 15 ע"ד, א"ח שׁוֹמֵר אוֹתָהּ, מִשּׁוּם שְׁאֵחָ לְצַרְהּ יוֹלֵד, וְעַלְיוּ נֶאֱמַר אַתְהּ סַתְרֵ לִי, בְרוּךְ
 16 אַתְהּ בְּבֹאֶךָ, יְהוּדָה אַתְהּ יוֹדוּךָ אַחִיךָ, מִשּׁוּם שְׁבוּ יְהוָה וּבוּ ד', בּוּ הִיא שְׁמוּרָה.
 17 וְעַלִּיהּ אַתְמַר (אסתר ב ז) וַיְהִי אֲמֵן אֶת הַדְּסָפָה, הוּא אוֹמֵן דִּילָה וְאִיהִי אֲמוֹנָה דִּילָה,
 18 וְדָא אִיהוּ דְאַתְמַר (שם כ) כְּאֲשֶׁר הִיתָה בְּאֲמֵנָה אֲתוּ, וְלֹא נִגַע בָּהּ נוֹכְרָא דְאִיהוּ
 19 אַחְשׁוּרוֹ"שׁ, בְּגִין דְּאֶחָד עֵמָה וּדְאִי, וְאִיהוּ סַתְרֵ לַהּ מִנִּיהּ, בְּמֵאִי סַתְרֵ לַהּ מִנִּיהּ בְּנִקּוּדָה
 20 דְאִיהִי קוֹצָא דְאֶת ד' מִן אֶחָד, א"ח נְטִיר ד', דְּלֹא יִתְקַרֵּיב לְגַבָּהּ אַחַר, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב
 21 (ישעיה מב ח) אֲנִי יְהוָה הוּא שְׁמִי וְכַבּוּדִי לְאַחַר לֹא אֲתֵן, וְהִיא נִקּוּדָה אִיהִי אוֹת בְּרִית,
 22 דְּבַהּ אֲשַׁתְּלִים א"ח לְעֶשֶׂר, וּבַהּ אֲתַעֲבִיד י', וּמֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית מִלָּה גְרִים
 23 לְאַסְתְּלֵקָא מִנִּיהּ (דף נח ע"א) שְׁכִינְתָא, דְאִיהִי יְחוּדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשְׁלִיט
 24 עָלֶיהָ ש"ד דְאִיהוּ אַחַר.
 25 וְעַלְיוּ נֶאֱמַר וַיְהִי אֲמֵן אֶת הַדְּסָפָה, הוּא אוֹמֵן שְׁלָהּ וְהִיא אֲמוֹנָה שְׁלוּ, וְזֵהוּ שְׁנֶאֱמַר
 26 כְּאֲשֶׁר הִיתָה בְּאֲמֵנָה אֲתוּ, וְלֹא נִגַע בָּהּ הַנְּכָרִי שֶׁהוּא אַחְשׁוּרוֹ"שׁ, מִשּׁוּם שְׁאֵחָ
 27 עֵמָה וּדְאִי, וְהוּא הַסַּתְרֵ אוֹתָהּ מִמְּנוּ. בְּמָה הַסַּתְרֵ אוֹתָהּ מִמְּנוּ? בְּנִקְדָה שְׁהִיא
 28 הַקּוֹץ שֶׁל הָאוֹת ד' מִן אֶחָד, א"ח שׁוֹמֵר ד' שְׁלֵא יִקְרַב אַחַר אֲלֵיהּ. זֵהוּ שְׁכַתּוֹב אֲנִי
 29 יְהוָה הוּא שְׁמִי וְכַבּוּדִי לְאַחַר לֹא אֲתֵן, וְהַנְּקָדָה הַזֹּוּ הִיא אוֹת בְּרִית, שְׁבָה נִשְׁתַּלֵּם
 30 א"ח לְעֶשֶׂר, וּבַהּ נַעֲשֶׂה י', וּמִי שְׁמִשְׁקַר בְּבְרִית מִלָּה, גּוֹרֵם שְׁתַּסְתַּלֵּק מִמְּנוּ
 31 שְׁכִינָה, שֶׁהִיא הַיְחוּד שֶׁל הַקְּדוּשָׁא בְרוּךְ הוּא, וְשׁוֹלֵט עָלָיו ש"ד שֶׁהוּא אַחַר.
 32 וּדְאִי י' דְשַׁדִּי, אִיהִי קוֹצָא מִן ד' דְאֶחָד, וְאֵם מִשְׁקַר אַעֲבַר קוֹצָא מִן ד' מִן אֶחָד וְאֲשַׁתְּאֵר
 33 אַחַר, וּבְגִין דְאֶמַר קְרָא (שמות לד יד) לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחַר וְגוֹמַר, וּבַהּ הוּא זְמַנָּא

1 דְּשֵׁלֵטָא עַל בַּר נֶשֶׁד דְּאִיהוּ אַל אַחַר, אִיהוּ מִשְׁתַּעֲבֵד בֵּיהּ בְּכָל מִינֵי עֲנֻיִין, וְחוּבָא
 2 דָּא גַרְם לְיִשְׂרָאֵל לְאַשְׁתַּעֲבֵדָא בְּהוּן אוּמִין דְּעֵלְמָא.
 3 וּדְאִי י' שֶׁל שְׂדִי, הִיא קוֹץ מִן ד' שֶׁל אַחַד, וְאִם מִשְׁקֵר, הָעֵבִיר קוֹץ מִן ד' מִן אַחַד
 4 וְנִשְׁאַר אַחַר, וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר הַכְּתוּב לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחַר וְגוֹמֵר, וּבִאֲוֹתוֹ זְמַן
 5 שְׁשׁוּלֵט עַל אָדָם שְׂדֵה שְׁהוּא אַל אַחַר, הוּא מִשְׁתַּעֲבֵד בּוֹ בְּכָל מִינֵי עֲנֻיִים, וְחֻטָּא זֶה
 6 גַרְם לְיִשְׂרָאֵל שִׁישְׁתַּעֲבֵדוּ בְּהֵם אַמּוֹת הָעוֹלָם.
 7 וּמֵאֵן דְּנִטְיָר אוֹת בְּרִית בְּכָל אֶתְר דְּאִיהִי, בֵּין בְּבְרִית מִלְּהָ, בֵּין בְּשַׁבַּת וְיִמִּין טְבִין,
 8 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְטִיר לִיהּ בְּגִינָה בְּכָל אֶתְר, וּמְכַסֵּי עֲלוּי מִשְׁנְאוּי, כְּגוּנָא דְּמִשָּׁה
 9 דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (תְּהִלִּים צֵא א) בְּצֵל שְׂדִי יִתְלוּנְ, וְכְגוּנָא דְּאֶסְתֵּר דְּסְתִיר לָהּ מֵאֲחַשְׁוֹרוּשׁ
 10 דְּאִיהוּ עֲרֻלוֹט מָא, וְ שׁוּיב אֶתְרִיהֶשְׁנִית (נ"אשְׁדִית) בְּדִיוֹקֵן אֲדִילָה, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב
 11 (אֶסְתֵּר בִּיג) כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר וְגוֹמֵר, בְּעֶרְבַּי הִיא בָּאָה וּבְבִקְרָהּ הִיא שְׁבָה אֶל בֵּית הַנְּשִׁים
 12 שְׁנִי, וְאִיהוּ נְטִיר לָהּ מֵהֶמֶן הָרְשָׁע, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב (תְּהִלִּים לֵב ז) מִצַּר תִּצְרַנִּי, דְּאִיהוּ
 13 צַר וְאוּיב.
 14 וּמִי שְׁשׁוּמַר אוֹת הַבְּרִית בְּכָל מְקוּם שְׁהוּא, בֵּין בְּבְרִית מִלְּהָ בֵּין בְּשַׁבַּת וְיִמִּים
 15 טוֹבִים, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוּמַר אוֹתוֹ בְּגִלְלָה בְּכָל מְקוּם, וּמְכַסֵּה עֲלוּי מִשׁוּנְאִין,
 16 כְּמוֹ שְׁמִשָּׁה נְאָמַר בּוֹ בְּצֵל שְׂדִי יִתְלוּנְ, וְכְמוֹ שְׁאֶסְתֵּר שְׁהִסְתִּיר אוֹתָהּ
 17 מֵאֲחַשְׁוֹרוּשׁ שְׁהוּא עֲרַל וְטִמָּא, וְשֵׁם בְּמִקְוֵמָה שְׁנִית (שְׂדִית) בְּדָמוֹת שְׁלָה. זֶהוּ
 18 שְׁכְּתוּב כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר וְגוֹמֵר, בְּעֶרְבַּי הִיא בָּאָה וּבְבִקְרָהּ הִיא שְׁבָה אֶל בֵּית הַנְּשִׁים
 19 שְׁנִי, וְהוּא שְׁמַר אוֹתָהּ מֵהֶמֶן הָרְשָׁע. זֶהוּ שְׁכְּתוּב מִצַּר תִּצְרַנִּי, שְׁהוּא צַר וְאוּיב.

אורות הקודש / חלק ב / עמוד שא / התפשטות אור הקודש באדם

20 אור הקודש מתפשט בתחלה על כח הדבור, שנעשה כולו נובע ממעין החיים של
 21 הקדושה, המפוארה בהוד יפעת חכמתה וזוהר חייה, ואחר כך מתעלה גם כן חוש
 22 השמיעה, שכל הנשמע מצטרף לאור גדול, טהור וקדוש, ואחר כך האור מתפשט
 23 על חוש הראיה, וכל מראה עינים מתקדש ומתעלה, ומביא חשבון עולם ברור
 24 וצלול, וחיים קדושים עליונים וברכת ד' נשגבת להביא טובה לכל אשר יביט בעיני
 25 הקודש, עין ד' אל יראיו למיחלים לחסדו.
 26 האמת היא שהרב כאן ממש מפתיע בדרך ההתפשטות שמתאר. לכאורה היינו מצפים
 27 שיתאר שכדי שיתחיל להתפשט הקודש, צריך האדם לקבל איזו הארה מתוך המחשבה
 28 והעולם המלמד אותו להתגדל ולהתרחב. לא! הקודש מתפשט דרך הדיבור תחילה. בואו
 29 ונביט בדרך שהקדושה מופיעה בה. הדבר הראשון צריך להופיע דרך הדיבור שידבר
 30 את הדברים הקדושים. מעין מה שאנו אומרים שכשלוּמִדִּים תורה צריך לדבר את

1 הדברים ממש בפה. כדי להתחקות אחר הרעיון שמנביע מהדיבור את הקדושה, אני רוצה
2 להביא מדבריו הנפלאים של הרמח"ל באדיר במרום:
3 ... אעפ"כ שרש האדם נחשב בכאן, אלא שאינו נקרא שלם עד אח"כ שהתפלל
4 וירדו גשמים, כדלקמן. והנה כאן נעשה התלבשות שלם של הנשמה בתוך הגוף
5 למטה ולמעלה, והיינו, ויפח באפיו נשמת חיים, ואז, ויהי האדם לנפש חיה, והוא
6 בחי' השליטה ששולטת הנשמה בגוף ומזככת אותו כידוע. ומכאן ממש בא הדיבור
7 באדם, שלפי שאין הנשמה שולטת כל כך בבהמה כמו באדם, כי הבהמה - שור בן
8 יומו קרוי שור (ב"ק ס"ה ע"ב), ואין שייך יותר תיקון.
9 נפלא, מדהים! הרמח"ל כהרגלו פותח לנו את הדברים הכי פשוטים של החיים בעומקים
10 הכי גדולים שאפשר לדמיין בכלל. הדיבור נראה לנו דבר בסיסי ופשוט בין בני האדם,
11 אבל, יש בו שורש ענקי. דרכו מראה הנשמה שהיא שולטת בגוף, שגורמת לו לומר את
12 הרעיונות שנמצאים בה. כלומר, לקחת רעיון רוחני לחלוטין, להעביר אותו באיברי
13 הדיבור ולעצב אותו כך שיעבור באויר לחבירו, שיקלוט אותו ויחשוב את אותן
14 המחשבות בדרכו.
15 השאלה הבסיסית ובטח זו שעלתה בניסיון עץ הדעת טוב ורע הייתה מה ישלוט באדם,
16 חכמתו ונשמתו שיודעות שאל לו לאכול מעץ הדעת טוב ורע, או התאוות והדחפים
17 החומריים שבו שכל כך מתאווים לאותם הפירות? מה שולט בך? הנשמה או הגופניות?
18 זו השאלה שנשאלת באדם בכל עת. למה?
19 כיון שהאדם משתנה מלמד אותנו הרמח"ל. זו הנקודה, הנשמה שבו גורמת לו לגדול כל
20 הזמן, ככל שהיא עוצמתית יותר כך יהיה יותר פעלתני, דינאמי ומשתנה. לשם כך אמור
21 להיות לנשמה הכח להשפיע על הגוף. הבנתה של הנשמה כמשנה את האדם, מורה
22 שהדיבור הוא באמת תחילת התהליך שהרב קוק מדבר בו.
23 אך באדם, אדרבא בעבור זה הושמה [הנשמה] כדי שתטהרה ותזככה, על כן
24 הבהמה אינה מדברת והאדם מדבר. וזהו ענין התרגום, לנפש חיה - לרוח ממללא.
25 ואז (הוק) [הוקבע] אפילו למעלה בחי' הדבור, שמה שהיה רק בסוד המחשבה -
26 יהיה בסוד הדיבור ממש, שבו הנשמה שולטת בגוף. וזאת היה הכונה המכוונת
27 כנ"ל, למען החזיר המושרש בגוף לטוב של הנשמה. ולכן משם והלאה יוכלו להיות
28 הזיווגים בסוד דיבור.
29 הרמח"ל קורא לטהרה של הנשמה את הגוף זווג. הכוונה שהאדם אינו נשאר ברמה
30 החומרית של העולם, אלא, שחלק ממנו מחובר עם הרצון האלוקי בעולם, שהוא הופך
31 להיות המייצג האמיתי של אור ה' בתוך המציאות. הטוב האלוקי נמצא בגוף באופן
32 גלומי, והנשמה יכולה להביא אותו למקום חדש, שהוא אקטיבי.
33 הרמח"ל מביט באדם ואומר - הוא יוצר אלוקי עליון, שאמור לבטא בכל פעולה של
34 החיים את האלוקות בצד העליון שלה. בדיוק התיאור של הרב קוק בהמשך הפסקה.
35 וכדי שתופעל הקדושה בכל אקט שלו, הוא חייב לעורר את החיבור הזה, הזווג, והכל

1 מתחיל מכך שהוא מדבר. שהנשמה תעביר את המסר שהיא יודעת אל האיברים בהניעה
 2 אותם לדבר.
 3 וכן אמרו, אטיל ביני שייפי מילולי. ויש ג"כ זיווג הנשיקין, כלם בסוד דיבור. והיינו
 4 כי הזיווג הוא גילוי היחוד להתחזק על סוד הגוף - בבחי' האור המצומצם, ליחד
 5 אותו ג"כ לבא אל סוף התכלית המבוקש, כמ"ש כבר. ונמצא שבתחלה לא היתה
 6 הפעולה הזאת נעשית, ולא היה היחוד עצמי באור המצומצם, אלא מצד המחשבה
 7 שהיתה ממשיכתו אחריה. ובסוד הדיבור יהיה עצמי בו, כי אדרבא הנשמה
 8 מתחזקת ומתגלית מתוכו, והוא נטהר על ידיה, והבן היטב:
 9 הדיבור מעביר בתוך הגוף רעיון של הנשמה. הרמח"ל ממש מתאר לנו באופן הכי מוחשי
 10 איך הופכים רוח לחומר. הקול הוא חומר, המילה היא חיבור של חומריות. ואותה
 11 החומריות נוצרת מרוחניות שמחליטה מה צריך לומר ולהגיד. ההתעוררות הזו,
 12 מאפשרת לאדם להשתנות אל הקדושה.
 13 והנה פלא, רק התפלל האדם על הגשמים ומיד העולם מתחיל לפעול. כיון שהוא היצור
 14 היחיד בעולם שמסוגל להתפלל, שיש לו רצון ויש לו דיבור לבטא אותו בתוך מציאות,
 15 שהוא יכול להשתנות בעצמו ואז עם הבצורת תשתנה וירד מן השמים גשם שיגרום לכל
 16 העולם להתחיל ולפעול.
 17 דובר צדקות ומישרים, יהי רצון מלפניך שתתמלא על עמך לומדי תורתך המדברים
 18 בדברי תורתך ערב ובוקר וצהרים, ברמים גדולים, ופתח להם שערי מחשבה וקדושה,
 19 שערי גאונות של חיים, שיהיו תפילותיהם בדיבור לפניך מוצאות חן וחסד בעיניך. גאלם
 20 מהרה מכל צריהם והשב השלום למשכנים.

ברכות דף יד.

21 אָמַר רַב כּל הַנוֹתֵן שְׁלוֹם לְחֵבְרֵי קוֹדֵם שִׁיתְפַּלֵּל כְּאִילוֹ עֲשָׂאוֹ בְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר חֲדָלוּ לְכֶם
 22 מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאָפּוֹ כִּי בְּמָה נִחְשָׁב הוּא אֵל תִּקְרִי בְּמָה אֵלָּא בְּמָה וְיִשְׁמוּאֵל
 23 אָמַר בְּמָה נִחְשָׁבְתוּ לָזֶה וְלֹא לְאֵלוֹת מֵתִיב רַב שֵׁשֶׁת בְּפָרְקִים שׂוֹאֵל מִפְּנֵי הַכְּבוֹד וּמִשִּׁיב
 24 תְּרַגְּמָה רַבִּי אֲבָא בְּמִשְׁכִּים לְפִתְחוֹ

עין איה / ברכות א / פרק שני- יד/א

25 אמר רב, כל הנותן שלום לחבירו קודם שיתפלל כאילו עשאו במה כו'. יסוד השלום
 26 והאחדות בין בני אדם יצויר על פי שני מיני הערות: או מצד ההכרה הפנימית בחפיץ עליו
 27 שהוא לתכלית השלום והאחדות בין בני"א, מאחר שכולנו אחים אנחנו לאבינו שבשמים.
 28 ובאחדות ושלום בני"א יוכלו לצאת לאור החמודות הגדולות של שלימות החכמה והצדק
 29 והמשרים. ויש אופן פשוט, שהאדם מכיר שהוא מדיני בטבע ובהתבודד כל אחד
 30 בתועלותיו לא יעלה בידו חפצו, גם לא יתגבר על חזק ממנו. אבל הרבים בהתאחדם ע"י
 31 השלום ישיגו חפצם, וימצא כל איש פרטי חפצי לבבו. והנה פשוט שהמין הראשון של
 32 השלום לא יבנה רק ע"י ההכרה בכבוד שמים, וברוממות תכלית ההשגחה העליונה על

1 המין האנושי. אמנם האופן השני הוא אופן פשוט טבעי, ימצא ג"כ אצל שכחי אלוה.
2 אמנם כשנתבונן בדבר נראה, שיש הבדל גדול בין האחדות שתמצא ע"י הסבה האמיתית
3 הגבוהה, מצד ההכרה בחפץ התכלית העליונה שבאה רק ע"י שלום הבריות, ובין
4 האחדות שתמצא מפני הערת טובתו של כל יחיד. כי הראשונה נוסדה באהבת הכלל
5 באמת, ע"כ כרבות ימי' תוסיף אהבת הכלל להתגדל והיא כנסי' שהיא לש"ש שסופה
6 להתקיים. אבל האחדות למטרה של אהבת כל יחיד לעצמו, היא אחדות מקרית, ויסודה
7 היא אהבת הפרט העצמית, אין סופה להתקיים, כי אין לה מרכז אמיתי. ואע"פ דלכאורה
8 מתגדלת האחדות אבל לסוף כל יחיד יחפץ למשך לעצמו רב הנאה, ותצא כאש שנאה
9 ומלחמת אחים. והנה בהיותנו על אדמתינו ונבנה בית עולמים, הי' הוא המרכז ומקום
10 האחדות, ע"כ נאסרו הבמות הפרטיות אע"פ שהי' אפשר להתאחד ג"כ ע"י הבמות
11 בקיבוצים קטנים. אבל הבקשה הקטנה מביאה פירוד להמרכז הגדול, ותבטל אחדות
12 האומה, שרק ממנה תצא תכלית רצון ד'. ע"כ הנותן שלום לחבירו קודם שיתפלל, מראה
13 לדעת שאינו מכיר שיסוד השלום וקיומו הוא תלוי רק ע"י הכרת דעת את ד' ושהיא
14 הסבה הראשית המקיימת את השלום לא בארח מקרי רק בדרך עצם, וחושב שייסד
15 השלום מפני ההכרה הטבעית, אבל ענינה הוא רק אהבת עצמו, והחיבור הזה מביא לידי
16 פירוד, כאילו עשאו במה, שחשוב חיבור לפי הנראה וקיבוץ לחברים לעבודת ד', אבל
17 הוא מפריד אל התכלית הגדולה. כמו כן המתחזק באנושיות מבלי להזכיר שם שמים
18 ולהורות שיסוד השלום בעולם הוא שמו של המלך שהשלום שלו ב"ה, אף שהוא מאחד
19 לשעה, אבל ע"י מיעוט הכרה בכבוד שמים, יתגדלו בהכרח הכוחות השלייליים ואהבת
20 כל אחד לעצמו תתרבה, עד שלא יכון מצב השלום והי' חיבור שסופו מביא לפירוד
21 וחסרון גדול.

22 ושמואל אמר, במה חשבתו לזה ולא לאלוה. ראוי לדעת כי עיקר חשיבות המציאות כולה
23 הוא רק מפני ששם ד' נקרא עליה, ושם השם הוא המביאו לידי תעודת הכבוד הגדול
24 שהכין לו. אבל כשנשקיף על המציאות מבלעדי כבוד שמים, במה נחשב הוא, לאיזה
25 תעודה ומטרה נכבדהו. ע"כ כבוד האדם אינו ראוי כ"א על מה שאנו מקדימים כבוד
26 שמים, ומכבודו יש כבוד לברואיו, שהכינם לתכלית נכבד. אבל המקדים שלום, ונותן
27 כבוד לאדם קודם שימלא חק כבוד שמים, שחת את האמת בשכחו כי מבלעדי כבוד שמים
28 אין כבוד נמצא לשום נברא. והנה רב דבר על ערך האהבה שיש בהקדמת שלום איך
29 הוא תלוי בכבוד שמים דוקא. ושמואל דבר על ערך הכבוד שיש בזה, איך הוא זקוק
30 למלך הכבוד ית'.